

MAA- JA METSÄTALOUSVALIOKUNNAN MIETINTÖ 15/2002 vp

Hallituksen esitys laiksi eläinsuojelulain muuttamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 23 päivänä lokakuuta 2002 lähettänyt maa- ja metsätalousvaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen laiksi eläinsuojelulain muuttamisesta (HE 209/2002 vp).

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavana

- kansliapäällikkö Jarmo Vaittinen, eläinlääkintöneuvos Pirkko Skutnabb ja maatalousyli-tarkastaja Pekka Sandholm, maa- ja metsätalousministeriö
- kansanedustaja Mauri Salo, eduskunta
- johtaja Sirpa Ali-Yrkkö, Elintarvikevirasto, Turun toimipiste

- ylijohtaja Tuula Honkanen-Buzalski, Eläinlääkintä- ja elintarvike tutkimuslaitos
- johtokunnan jäsen Hannele Luukkainen, Eläinsuojeluliitto Animalia ry
- tarhaeläinlääkäri Eeva Rudbäck, Suomen Eläinlääkäriliitto ry
- eläintarhanjohtaja Seppo Turunen, Korkeasaaren eläintarha
- sirkustirehtööri Carl-Gustaf Jernström, Oy Fincirk Ab.

Lisäksi kirjallisen lausunnon ovat antaneet

- Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto ry
- Svenska Lantbruksproducenternas Centralförbund.

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi eläinsuojelulakia niin, että eläintarhoille asetettaisiin luonnonvaraisen eläimistön suojelua ja biologisen monimuotoisuuden säilymistä edistäviä tehtäviä. Eläintarhojen tulisi ehdotuksen mukaan antaa yleisölle tietoa näytteillä pidettävistä lajeista ja niiden luonnollisista elinolosuhteista ja osallistua eläinlajien suojeluun tai eläinlajien säilyttämiseen liittyvään tehtävään. Ehdotus perustuu Euroopan unionin neuvoston eläintarhoja koskevaan direktiiviin, joka pantaisiin täytäntöön ehdotetulla lainmuutoksella. Samalla eläintarhoja, eläinnäyttelyitä ja sirkuksia koskevia

säännöksiä selkeytettäisiin. Toiminnan harjoittaminen edellyttäisi nykyiseen tapaan lääninhallituksen lupaa. Luvan hakemista sekä luvan myöntämisen ja peruuttamisen edellytyksiä koskevia säännöksiä kuitenkin täsmennettäisiin.

Lakiehdotuksen mukaan ihmisravinnoksi tarkoitettuja kananmunia markkinoille saatettavaksi tuottavien tuotantolaitosten tulisi rekisteröityä maa- ja metsätalousministeriön tietopalvelukeskuksen pitämään kanalarekisteriin. Ehdotus sisältäisi säännökset niistä tiedoista, joita rekisteriin tulisi ilmoittaa ja jotka merkittäisiin rekisteriin. Rekisteröinti olisi ehdotuksen mukaan

tehtävä, kun vaaditut tiedot on ilmoitettu rekisteriviranomaiselle. Ehdotus perustuu neuvoston ja komission kanaloiden rekisteröintiä koskeviin direktiiveihin.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 31 päivänä maaliskuuta 2003.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut

Valiokunta toteaa, että esityksen tavoitteena on panna täytäntöön eläintarhadirektiivi siltä osin kuin täytäntöönpano edellyttää laintasoista sääntelyä. Samalla lakia selkeytettäisiin siten, että eläintarhoista ja pysyvistä eläinnäyttelyistä säädetäisiin erillään sirkuksista ja kiertävistä eläinnäyttelyistä. Toiminta sinänsä säilyisi edelleen luvanvaraisena, jotta toiminnan eläinsuojelullinen hyväksyttävyyden voitaisiin etukäteen varmistaa tehokkaasti. Eläintarhoja, pysyviä tai kiertäviä eläinnäyttelyitä sekä sirkuksia koskevia luvan hyväksymisedellytyksiä pyrittäisiin samalla täsmentämään ottamalla lakiin säännös lupahakemuksessa edellytettävistä tiedoista ja säätämällä nykyistä selkeämmin luvan myöntämisen ja peruuttamisen edellytyksenä olevista vaatimuksista.

Neuvosto on vuonna 1999 antanut direktiivin 1999/74/EY munivien kanojen suojelun vähimmäisvaatimuksista. Direktiivin 7 artiklan mukaan jäsenvaltioiden on rekisteröitävä kaikki direktiivin soveltamisalaan kuuluvat tuotantolaitokset käyttäen tunnusnumeroita, joiden avulla direktiivin soveltamisalaan kuuluvista laitoksista markkinoille saatetut, ihmisravinnoksi tarkoitettut munat voidaan jäljittää. Direktiiviä ei sovelleta alle 350 munivan kanan eikä siitostarkoituksiin pidettävien munivien kanojen tuotantolaitoksiin.

Valiokunta toteaa, että esityksellä pantaisiin myös täytäntöön edellä selostettu ns. kanalarekisteridirektiivi. Eläinsuojelulakiin otettaisiin ihmisravinnoksi tarkoitettuja munia markkinoille saattamista varten tuottavia kanaloita koskeva rekisteröitymisvelvollisuus. Rekisterin pitäjänä toimisi maaseutuelinkeinorekisteriä pitävä maa- ja metsätalousministeriön tietopalvelukeskus. Rekisteriin sovellettaisiin maaseutuelinkei-

norekisteristä annettua lakia, jonka kautta muun muassa rekisterin henkilötietojen suojaa koskevat kysymykset tulisivat otetuiksi asianmukaisesti huomioon. Kun maaseutuelinkeinorekisterilain kokonaisuudistusta valmistellaan parhailaan, tarkoituksena on, että eläinsuojelulakiin nyt ehdotettava kanalarekisteriä koskeva säännös siirrettäisiin maaseutuelinkeinorekisterilakiin sen kokonaisuudistuksen yhteydessä. Ottaen huomioon maaseutuelinkeinorekisterilain kokonaisuudistuksen ja kanalarekisterin edellyttämän aikataulun, rekisteriä koskevat säännökset sisällytettäisiin kuitenkin tässä vaiheessa eläinsuojelulakiin.

Neuvoston asetuksen (ETY) N:o 1907/90 mukaan vuoden 2004 alusta lähtien kaikkiin A-luokan kananmuniin on merkittävä koodi, josta ilmenee muun muassa alkuperämaa, tuotantotapa ja tuottaja. Munien merkintä ei kuitenkaan koske munia, jotka tuottaja on myynyt suoraan kulluttajalle hänen omiin tarpeisiinsa omalla maatilallaan, paikallisessa torikaupassa, huutokauppa lukuun ottamatta, tai liikkuvassa kaupassa. Saman artiklan mukaan merkintäpakko ei koske myöskään Suomen erityisalueita: Lapin, Oulun, Pohjois-Karjalan ja Kuopion läänejä eikä Ahvenanmaata.

Valiokunnalle toimitetusta selvityksestä on käynyt ilmi, että mikäli alle 350 munivan kanan kanalat jätettäisiin nyt rekisteröitymisen ulkopuolelle, olisi niille kuitenkin luotava rekisteri kananmunien pakollisen merkinnän astuessa voimaan, koska Suomessa tuotetaan markkinoille pakollisen merkinnän piiriin tulevia munia myös alle 350 munivan kanan kanaloissa. Sen vuoksi on perusteltua käyttää kananmunien merkinnässä tarvittavana rekisterinä samaa rekisteriä, joka on perustettava kanojen suojelun vähimmäisvaatimuksista annetun direktiivin nojal-

la. Valiokunta pitää kuitenkin tärkeänä, ottaen erityisesti huomioon pienpakkaamoiden aseman, että kananmunien pakollisesta merkinnästä aiheutuvat kustannukset jäävät mahdollisimman vähäisiksi. Maa- ja metsätalousministeriöstä saadun selvityksen mukaan jo olemassa olevien laitteiden hyödyntäminen on eräiltä osin mahdollista ja markkinoille on myös tullut uusia laitteita, jotka toimintansa ja kustannustensa puolesta sopivat pienpakkaamokäyttöön. Valiokunta pitääkin tärkeänä, että pienpakkaamokäyttöön soveltuvien kananmunien merkintälaitteiden kehittämistä pyritään edistämään. Lisäksi valiokunta edellyttää, että parhaillaan valmisteltavina olevissa maatilainvestointeja koskevissa kansallisissa säännöksissä mahdollistetaan avustusten ja korkotukilainojen myöntäminen tilapakkaamoiden kananmunien merkintälaitteiden hankintaan (*Valiokunnan lausumaehdotus*).

Hallituksen esityksen perusteluista ilmenevistä syistä ja saamansa selvityksen perusteella valiokunta pitää esitystä tarpeellisena ja tarkoituksenmukaisena. Valiokunta puoltaa lakiehdotuksen hyväksymistä edellä esitetyin huomautuksin muuttamattomana.

Päätösehdotus

Edellä esitetyn perusteella maa- ja metsätalousvaliokunta kunnioittavasti ehdottaa,

että lakiehdotus hyväksytään muuttamattomana ja

että hyväksytään lausuma (Valiokunnan lausumaehdotus).

Valiokunnan lausumaehdotus

Eduskunta edellyttää, että parhaillaan valmisteltavina olevissa maatilainvestointeja koskevissa kansallisissa säännöksissä mahdollistetaan avustusten ja korkotukilainojen myöntäminen tilapakkaamoiden kananmunien merkintälaitteiden hankintaan.

Helsingissä 4 päivänä helmikuuta 2003

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj. Timo Kalli /kesk
jäsen. Nils-Anders Granvik /r
Pertti Hemmilä /kok
Matti Kangas /vas
Tapio Karjalainen /sd
Marja-Leena Kemppainen /kd
Lauri Kähkönen /sd

Esa Lahtela /sd
Pertti Mäki-Hakola /kok
Olli Nepponen /kok
Erkki Pulliainen /vihr
Lasse Virén /kok
vjäs. Aulis Ranta-Muotio /kesk.

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Carl Selenius.